

CẢM NGHĨ

Các em học sinh trường Trần Quốc Tuấn thân mến,

Xin cho phép tôi được gọi chung tất cả các em học sinh của TQT như vậy nghe. Thực tế, có nhiều em đây là lần đầu nghe nói đến tên tôi, có em chưa hề biết mặt tôi, và đương nhiên có một vài em là học trò của tôi. Dù cho các em thuộc về nhóm nào đi nữa, có một điều không thể phủ nhận được là chúng ta đã có một thời gian sinh hoạt dưới mái trường này. Tuy chưa có dịp gặp gỡ, hơn 30 năm về trước, để chia với các em những gì mà tôi đã được học hỏi từ thầy cô và các giáo sư trong suốt 17 năm cấp sách đến trường, tôi vẫn mong được phép mượn một góc nhỏ của website này để chúng ta cùng nhau ôn lại một vài kỷ niệm vui buồn dưới mái trường thân yêu ấy, có được không, thưa webmaster?

Chẳng cần nói các em cũng thừa biết, trước khi tôi được làm cô giáo, do thời cuộc đưa đẩy, tôi cũng đã từng là một học sinh trung học như các em – Cũng nghịch ngợm, cũng lí lắt, và cũng biết gán ghép hay chọc phá thầy cô giáo trẻ. Có một bí mật tôi không ngại tiết lộ là tôi cũng đã biết ‘yêu’ rất sớm. Từ năm tôi học lớp Đệ Lục (Lớp 7), tôi đã ‘yêu’ cô giáo dạy Việt Văn của tôi. Tôi ‘yêu’ cô giáo nhiều đến độ tự đặt một bút hiệu thật lãng mạn cho mình - Thiên Thu - để diễn tả mối tình cảm lặng ấy. Trong lớp học, tôi là một học sinh chăm học nhất, cô giáo thương tôi nhất, nhưng tôi chưa hề để lộ tình cảm của mình. Cho đến ngày hôm nay, cô giáo của tôi, hơn 70 tuổi, vẫn không hề biết có một người học trò vẫn ‘yêu’ cô tha thiết như ngày xưa. Chỉ vì một lý do thật đơn giản, tôi đã được nghe kể câu chuyện buồn về mối tình đầu dang dở của cô khi cô về trường và làm chủ nhiệm lớp của chúng tôi. Nếu sau 46 năm tôi vẫn còn ‘yêu’ cô giáo của mình, thì chắc chắn tôi không thể nào quên được những tình cảm chân thật mà một số học sinh lớp 10 TQT đã đặc biệt dành cho tôi, dù khoảng thời gian tôi dạy các em thật là ngắn ngủi. Chính website TQT của các em học sinh, cộng thêm những bài cảm nghĩ chan chứa tình thầy trò và tình bạn hữu, cùng những vần thơ nho nhỏ đã giúp tôi mạnh dạn hơn khi ngồi xuống để viết lại cảm nghĩ của mình về mái trường xưa mà đã có lần tôi đến đây dạy học.

Rất thành thật mà nói, tôi không nhớ đã về TQT năm nào. Tôi chỉ nhớ là thời gian tôi ở đó không lâu trước khi một giáo sư dạy tôi ở đại học lên sở Giáo Dục, rút tên tôi ra khỏi trường và đưa tôi về làm việc với bà ở một cơ quan nghiên cứu. Không biết ngày đó bạn đồng nghiệp ở TQT có tiễn chân tôi không nhỉ? Không biết học trò lớp tôi làm chủ nhiệm (tôi phải dừng lại ở đây để cảm ơn Phi Oanh và Hồng Hoa đã giúp tôi tìm lại gốc gác nhà giáo – dù rất ngắn - của mình) có buồn khi tôi bỏ chúng nó mà đi nơi khác hay không? Thật tình, tôi không nhớ được gì cả. Chính điều này đã khiến tôi nhiều lần giận chính bản thân mình - một người thầy vô trách nhiệm đối với học trò đã đặt tin tưởng ở nơi tôi. Bây giờ thì tôi chỉ còn biết mượn dòng chữ ngắn ngủi này “Cô thành thật xin lỗi các em học sinh lớp 10 TQT mà cô phụ trách vì cô đã bỏ rơi các em nửa chừng trên con đường gập ghềnh nhất của tuổi mộng mơ”. Dù tôi không nhớ hết tất cả những gì đã xảy ra trong khoảng thời gian đó, nhưng tôi có thể nói đó là khoảng thời gian hạnh phúc nhất của tôi vì đó là lần đầu tiên tôi được làm cô giáo.

Tôi được làm cô giáo, được đứng trên bục gỗ cao để giảng bài và để kiểm tra trí nhớ của học trò. Các em tôi bảo ‘sướng thật’ nhưng có ai biết rằng làm cô giáo còn khổ hơn làm học trò nữa. Tôi được làm cô giáo mà tối nào tôi cũng phải soạn bài, rồi học bài trước khi đi dạy. Hôm nào có học trò ghé thăm và không quên đem bánh cho cô giáo ăn, không phải là ăn đút lót đâu, nhưng là để tôi nhận xét về tài làm bánh của cô bé, là y như rằng đêm đó tôi phải thức khuya học bài. Tôi không dám nói với học trò là ‘Thôi em đi về đi để cho cô còn học bài và trả bài cho các em ngày mai’ vì

nếu các em biết sự thật thì chúng nó sẽ coi thường cô giáo của nó. Thế là tôi đành phải bày ra trò nói dối - Dặn người nhà là nếu có học trò đến hỏi thì phải nói là cô giáo đi công chuyện đến tối khuya mới về. Điều này đã làm cho Bố tôi không thích lắm nên hay hỏi tôi 'Học trò gặp con cả buổi sáng ở trường, ở lớp, thêm giờ lao động buổi trưa - chưa đủ hay sao mà còn phải đến nhà xin gặp và cô giáo lại tập thêm tính nói dối nữa, như vậy là thế nào?' - Và cứ mỗi lần Bố tôi hỏi như vậy thì tôi lại có một cách trả lời khác nhau để cho đôi bên cùng vui vẻ. Tôi không biết các đồng nghiệp của mình có chung hoàn cảnh này không, nhưng riêng tôi thì tôi thấy đi dạy học còn khổ hơn là đi học. Khi mình đi học, rùi mình không thuộc bài thì cao lắm là bi zero nhưng vẫn còn một chút hy vọng cho lần khảo bài sắp tới. Còn khi mình đi dạy học, nếu mình không thuộc bài giảng thì học trò sẽ chê là thầy hay cô giáo 'dốt', đó là chưa kể có những học sinh thông minh xuất chúng sẽ hỏi thầy hay cô giáo những câu hóc búa để xác định trình độ và kiến thức của thầy cô. Chính vì vậy mà mỗi ngày đi dạy học là thêm một ngày lo lắng của tôi. Có thể vì tôi không có trí nhớ dai nên phải tốn rất nhiều thì giờ cho việc đi dạy học của mình.

Thêm vào đó, vì tôi rất hiểu khả năng và trình độ của chính mình nên tôi phải học hoài và học nhiều lần thì nó mới in vào óc được. Dĩ nhiên là tôi không nói với học trò sự thật là mình kém thông minh. Nhưng cũng nhờ vậy mà tôi luôn luôn nhắc các em là phải chăm học. Người thông minh thì có ít, họ học ít nhưng lại hiểu nhiều và nhớ dai hơn. Còn người ít thông minh thì có nhiều, học lâu hơn nhưng lại mau quên hơn. Do đó chỉ có một cách để thành công là chăm chỉ và học đều đặn. Và cũng chính vì vậy mà tôi rất dễ giận khi biết học trò của tôi biếng học. Tôi còn nhớ, có một lần tôi gọi một nam sinh lên trả bài Hóa Học. Em đó là một học sinh mà tôi phải nói là có một khuôn mặt rất bắt mắt. Em có một đôi mắt to, đen nhánh, long lanh và thật đẹp. Tóc của em đen như mun và nước da thật trắng. Nhìn cậu bé với cách ăn mặc gọn gàng và sự lễ phép, tôi có thể đoán được Mẹ của cậu bé đã bỏ rất nhiều thì giờ để chăm sóc cho đứa bé này. Khi cậu học trò đưa quyển vở Hóa Học cho tôi, tôi gấp lại, không cần xem vì tôi biết tập vở của em rất sạch. Tôi đặt câu hỏi liên quan đến bài học rồi đi thẳng xuống cuối lớp. Đến cuối lớp, tôi quay trở lại. Cậu học trò vẫn đứng yên không trả lời câu hỏi của tôi. Tôi giận lắm vì biết là cậu bé không học bài chứ không phải vì câu hỏi khó. Tôi bắt đầu mắng cậu bé là lười biếng rồi lớn lên sẽ làm gì... Đẹp trai mà dốt thì cũng hỏng thôi... Đương nhiên là cậu bé bị zero. Ngày hôm sau, cậu bé không đi học. Tôi hỏi các bạn cùng lớp là tại sao... Có nhiều câu trả lời khác nhau, nhưng tóm lại là đứa bé này vì một lý do gì đó - hình như là giận tôi vì nó cho là tôi thương các học sinh khác nhiều hơn thương nó. Do đó nó không muốn học hành tử tế nữa. Thật đúng là trẻ con! Lúc đó tôi chỉ thấy buồn cười mà thật tình không hiểu tại sao cậu bé lại làm như vậy ... nhưng sau này khi tôi nghĩ lại thì tôi mới biết là tôi cần chú ý hơn một chút về hoàn cảnh khác nhau của từng em một để giúp cho các em trưởng thành đúng đắn hơn. Dù sao thì cũng muộn rồi! Bây giờ tôi cũng không biết cậu học trò nhỏ của tôi ở đâu và ra sao. Nếu biết em ở đâu thì tôi sẽ nói với em một lời xin lỗi là tôi không cố ý mắng em nặng đến như vậy đâu. Tôi thương tất cả học trò trong lớp đều như nhau chứ không hề có ý đứa thương đứa ghét, tôi nói thật đấy.

Đã hơn 30 năm tôi rời xa trường TQT và học trò lớp 10 của tôi. Bây giờ nhớ lại, tôi thấy vui vui mà cũng thấy buồn buồn. Tôi thấy tiếc những ngày tháng sống bên cạnh học trò của tôi - Ở chỗ này, tôi muốn nói nhỏ với các em là Mẹ của tôi rất ngạc nhiên khi biết tôi đi làm cô giáo - vì Mẹ của tôi hay nói 'Nó dạy cái thân nó còn không xong thì nó dạy được ai!' - Thế có buồn cười không chứ - Dù gì đi nữa thì ít nhất cũng có người gọi tôi là cô giáo. Và cô giáo trẻ, nhưng không phải là cô giáo đẹp, đã có những kỷ niệm êm đềm bên cạnh lũ trẻ vô tư 'ăn chưa no, lo chưa tới'. Khi được tôi khen thì hớn hờ, cười toe toét. Đợi đến buổi chiều rủ nhau mang cóc mang ổi, đến lấp ló ở cửa nhà tôi. Khi được Mẹ tôi cho vào nhà thì cả lũ ù té chạy lên lầu rồi lủ lo kể chuyện. Bây giờ nhớ lại, chính tôi cũng không hiểu ở đâu mà chúng tôi có nhiều chuyện để nói như vậy. Rồi khi không thuộc

bài, bị tôi mắng mỏ thì nước mắt ngấn, mắt dài... thật tội nghiệp, nhưng tôi vẫn phải áp dụng chính sách ‘Thương cho roi cho vọt’ (nghĩa là mắng các em mà thôi) thì mới yên lòng. Bây giờ thì tất cả các em đã thật xa tôi, Tôi ít nhiều không thể dấu được nỗi buồn mất mát này nhất là khi nhìn thấy hình của các em trên website TQT. Tuy thời gian có làm cho các em đổi khác - về vóc dáng - khá nhiều, nhưng nhờ có ghi chú tên họ, cộng thêm lời giải thích của các em học lớp 10 với tôi ngày xưa qua email, tôi rất mừng vì các em đã thật sự trưởng thành. Nhìn hình các em chụp chung với người bạn đời hay chung với các con trai con gái xấp xỉ ở tuổi 20, tôi thật lòng cảm phục. Tôi không có cái may mắn được làm mẹ như các cô học trò nhỏ của tôi, nhưng tôi biết rất rõ là nuôi nấng một đứa con cho đến khi nó vào đại học không phải đơn giản trong xã hội này. Nhưng những người học trò của tôi năm xưa đã làm được và tôi thấy thật hãnh diện vì sự thành công của các em.

Các em học sinh trường Trần Quốc Tuấn thân mến,

Tôi năm nay đang đi vào quốc lộ 60. Gối thật sự đã mòn và chân đã mỏi. Tuy lưng chưa còng nhưng mắt không còn tỏ nữa. Tôi cảm thấy vui hơn bao giờ hết khi tìm lại được những người học trò mà hơn 30 năm về trước tôi đã có cái may mắn được chia sẻ với các em những điều tôi học được ở các thầy cô đi trước. Tôi rất cảm động khi đọc được email của một em đã viết ‘May mà Cô ở xa em, nếu không thì Cô đã bị nghẹt thở vì bị em ôm Cô cứng ngắc và hôn Cô một cái’. Rồi tôi lại nhận được một email khác lúc 11 giờ đêm dặn dò ‘Cô phải ngâm gừng – Nhà Cô có gừng không? Nếu có, Cô xắt nhỏ + nước chanh + mật ong rồi bỏ chút nước nóng, Cô uống nước và ngâm miếng gừng nhỏ trong miệng, lâu lâu Cô nhai, Cô sẽ bớt ho...’ Nước mắt tôi đã lăn dài khi đọc những dòng chữ thương yêu này vì đã từ lâu rồi, kể từ ngày Mẹ tôi bị lẫn, hình như không còn ai dặn dò tôi kỹ lưỡng khi tôi bệnh như cô học trò nhỏ này của tôi. Tôi thật sự cảm ơn em. Hơn bao giờ hết, tôi nghĩ tôi là một cô giáo may mắn nhất, tuy chỉ dạy các em lớp 10 của TQT có một khoảng thời gian thật ngắn, nhưng các em đã dành cho tôi cả một tấm chân tình. Tôi làm sao quên được các em khi sáng hôm nay thức dậy sớm để đi làm, tôi đã nhận được bốn chữ ‘Thương Cô nhiều lắm’ dùng làm chủ đề email của một người học trò khác gửi đến cho tôi. Mặc dù đêm hôm qua tôi mất ngủ và ho gần suốt cả đêm, tôi vẫn thấy như có một sức mạnh vô hình mà người học trò nhỏ bé ấy đã gửi đến cho tôi.

Nói tóm lại, tôi đã nợ của các em học sinh lớp 10 trường TQT một món nợ mà cả đời tôi sẽ không bao giờ trả nổi – Đó là tình thầy trò và tình thương chân thật mà các em đã dành cho tôi. Các em đã cho tôi một chỗ đứng trong trái tim của các em như một người thân trong gia đình. Tôi thật sự có lỗi nhiều với các em vì tôi đã bỏ rơi và bỏ quên đi những viên đá quý mà Thượng Đế đã hơn một lần để vào tay tôi. Bây giờ thì tôi đã hiểu, một câu thăm hỏi thật lòng hay một lời nói yêu thương chân thật của người học trò dành cho thầy cô của nó là một món quà vô giá trên thế gian này! Tôi không mong gì hơn là xin được chúc tất cả các em, những người học trò nhỏ của tôi:

Một thân an mạnh - Một tâm an bình -

Đề tiếp tục gánh vác những trọng trách trên vai của các em!

Riêng tôi, tôi sẽ mang theo 4 chữ “Thương Cô nhiều lắm” như một người bạn đồng hành để đi nốt quãng đường còn lại! Và tôi cũng muốn nói thêm với các em là:

“Tôi cũng thương và quý các em nhiều lắm, những người học trò nhỏ của tôi”.